

... contrast
... ..

Nieuwe regels voor samenwerking met concurrenten in aantocht

December 2022

Stel je voor ...

Je bent chieft innovation officer van een autoconstructeur. Eén van de belangrijkste projecten van je departement is te komen tot zelfrijdende auto's. Je departement werkt overuren want de concurrentie op dit vlak is intens. Nochtans zouden de concurrenten om veel redenen baat hebben bij samenwerking: er zouden vlugger resultaten worden geboekt, de massale investeringen zouden beter worden gespreid, en dit zou bijdragen tot meer duurzaamheid. Zelfrijdende auto's leiden immers tot meer efficiënte verkeersstromen, lager brandstofverbruik en minder CO₂-uitstoot.

Je kent een aantal van je collega's bij de concurrentie aangezien jullie elkaar regelmatig ontmoeten in de werkgroep zelfrijdende auto's van je beroepsfederatie. Je bent enthousiast om hen aan te sporen tot een uitwisseling van ideeën en tot samenwerking.

Tijdens een management meeting doe je je idee uit de doeken en onmiddellijk krijg je de instructie om geen verdere stappen te ondernemen zonder dit in detail met je juridisch departement te hebben besproken. Je had het kunnen weten.

Even verduidelijken.

• • • contrast • • • •

Samenwerking tussen concurrenten en ook de uitwisseling tussen concurrenten van bedrijfsgevoelige informatie wordt nauw in het oog gehouden vanuit het oogpunt van het mededingingsrecht.

De Europese Commissie hanteert daarbij richtsnoeren over wat wel en niet mag. Dit zijn de richtsnoeren over horizontale samenwerkingsovereenkomsten (“horizontale richtsnoeren”). De Commissie heeft ook twee horizontale groepsvrijstellingsverordeningen aangenomen. Die bieden een veilige haven, enerzijds, voor specialisatieovereenkomsten (specialisatie bij productie) en, anderzijds, O&O overeenkomsten. Om te genieten van de veilige haven moeten de overeenkomsten voldoen aan strikte voorwaarden. Is dat niet het geval (bijvoorbeeld, omdat de partijen bepaalde marktaandeeldrempels overschrijden of omdat hun overeenkomsten beperkingen van de mededinging bevatten die niet worden gedekt door de groepsvrijstelling), dan zijn de partijen aangewezen op een zelfevaluatie om desgevallend de mededingingsautoriteiten of rechters te overtuigen van het mededingingsbevorderende karakter van hun samenwerking.

Na de groepsvrijstellingsverordening over verticale overeenkomsten en de verticale richtsnoeren is het ditmaal de beurt aan de horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en de horizontale richtsnoeren om herzien te worden. Zij vervallen normaal gezien eind 2022 en de Commissie heeft eerder dit jaar haar voorstellen tot herziening gepubliceerd.

Met haar voorstellen wil de Commissie tegemoet komen aan de kritiek dat de teksten van de huidige horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en horizontale richtsnoeren op een aantal gebieden niet duidelijk genoeg zijn en te streng worden bevonden, en wil zij ook haar beleid aanpassen aan de ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar, zoals de digitale en groene transitie.

Belangrijk voor onze chief innovation officer is dat dit niet noodzakelijk betekent dat de groepsvrijstellingsovereenkomst voor O&O een ruimere veilige haven zal bieden voor zijn plannen om met de concurrentie samen te werken. Voor O&O-overeenkomsten met betrekking tot volledig nieuwe producten, technologieën en processen stelt de Commissie immers voor om de veilige haven alleen toe te passen als er voldoende vergelijkbare concurrerende O&O-inspanningen overblijven.

Daarnaast zal het juridisch departement van de chief innovation officer een kluif hebben aan het voorstel van nieuwe horizontale richtsnoeren. Dat voorstel bevat een eerder strenge update van de richtsnoeren over de uitwisseling van informatie tussen concurrenten, en ook een nieuw hoofdstuk over de mededingingsrechtelijke analyse van overeenkomsten waarmee duurzaamheidsdoelstellingen worden nagestreefd. De vraag van sommigen naar een groepsvrijstellingsverordening voor duurzaamheidsovereenkomsten is daarmee niet ingewilligd. Wel voorziet de Commissie een “zachte” veilige haven voor overeenkomsten inzake duurzaamheidsnormen, waarbij concurrenten overeenkomen om niet-duurzame producten en processen uit te faseren of te vervangen door duurzame producten en processen.

• • • contrast • • • •

Concreet.

- De horizontale groepsvrijstellingsverordeningen bevatten een veilige haven voor categorieën van specialisatieovereenkomsten en O&O-overeenkomsten, en de horizontale richtsnoeren geven uitleg bij de mededingingsrechtelijke analyse van deze overeenkomsten, en ook bij deze van andere samenwerkingen tussen concurrenten, zoals gezamenlijke aan- en verkoop, en ook de uitwisseling van informatie tussen concurrenten.
- De huidige horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en horizontale richtsnoeren dateren uit 2010 en vervallen eind 2022.
- De Commissie publiceerde eerder dit jaar haar voorstellen voor nieuwe horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en horizontale richtsnoeren, die de bestaande updaten aan de ontwikkelingen van de laatste 10 jaar, waaronder de grotere nadruk op duurzaamheid.
- De voorstellen zijn op bepaalde vlakken strenger dan het huidige regime, onder meer op het vlak van de uitwisseling van informatie tussen concurrenten en de samenwerking tussen concurrenten op het vlak van innovatie.
- Om de feedback op haar voorstellen grondig te analyseren, en om haar voorstellen mogelijk nog bij te stellen, heeft de Commissie de geldigheid van de twee horizontale groepsvrijstellingsverordeningen kort verlengd tot 30 juni 2023.

Meer weten?

- De huidige horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en horizontale richtsnoeren zijn [hier](#) te raadplegen.
- De voorstellen van de Commissie voor nieuwe horizontale groepsvrijstellingsverordeningen en horizontale richtsnoeren, en ook de commentaar op deze voorstellen zijn [hier](#) te raadplegen.
- Schrijf je in voor ons [Knipperlichten seminarie](#) van 2 februari 2023 voor meer toelichting.